

Henrik Jensen, lektor, ph.d.
Institut for Statskundskab
Rosenborggade 15, 1130 K
3532 3405
hje@ifs.ku.dk

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg
1240 K

Angår: Foretræde for Europaudvalget om 'Europaudvalget - et udvalg i Folketinget'

I anledning af at Europaudvalget - vist nok som det første folketingsudvalg - er blevet selvstændig genstand for en bog, skal jeg efter aftale med udvalgets formand hermed anmode om foretræde for udvalget. Hensigten med foretrædet er bl.a. at give en kort præsentation af bogen, som har titlen 'Europaudvalget - et udvalg i Folketinget'.

Titlen angiver et hovedsynspunkt, som nok ikke vil overraske udvalgets medlemmer: For at forstå Europaudvalget og dets aktiviteter må udvalget, ganske som Folketingets øvrige stående udvalg, ses som sammensat af repræsentanter for Folketingets forskellige partigrupper. Ud fra dette hovedsynspunkt analyserer bogen ved hjælp af udvalgt datamateriale Europaudvalget og dets arbejds- og beslutningsgange med vægt på mandatafgivelse og afgivelse af beretninger.

Kapitlerne i bogen ser bl.a. nærmere på:

- * Forskelle og ligheder mellem Europaudvalget og 'det typiske fagudvalg'
- * Europaudvalgets underudvalg
- * Reguleringen i procedureberetningerne af samspillet med regeringssiden
- * Reguleringen i procedureberetningerne af samspillet med fagudvalgene
- * Koordinationsproblemer mellem Europaudvalg og fagudvalg
- * Partigruppernes koordination af EU-sagerne
- * Ministerforelæggelser af forhandlingsoplæg og forhandlingsoplæggenes skæbne i udvalget
- * Europaudvalgets betydning i EU-sager for partigruppernes magt og for magten i partigrupperne
- * Europaudvalgets magt som udvalg i Folketinget.

Jeg medsender til orientering forlagets pressemeddelelse, hvoraf bl.a. fremgår, at udgivelsesdatoen for bogen er den 16. december 2003, og at bogen er en del af Folketingets 'Magtudredning'.

Med venlig hilsen

Henrik Jensen
lektor, ph.d.
tidligere udvalgssekretær

* Henvendelse vedr. foretræde for EUU den 19/12-2003

Tirsdag den 16. december udgiver Magtudredningen og Århus Universitetsforlag

Europaudvalget – et udvalg i Folketinget

Af Henrik Jensen

Bogen er på 222 sider og koster 198 kr.

Europaudvalget har i 30 år udgjort den parlamentariske krumtap i den danske EU-beslutningsproces først og fremmest ved – bag lukkede døre – at tage stilling til danske ministres forhandlingsoplæg forud for forhandlinger i EU. Spørgsmålet om Europaudvalgets opgavevaretagelse er imidlertid til debat i disse år. *Europaudvalget – et udvalg i Folketinget* er et bidrag til denne debat, idet bogen indeholder en undersøgelse af Europaudvalgets arbejds- og beslutningsgange. Bogen viser bl.a., at

- Europaudvalget ikke blot er et af de stående udvalg i Folketinget, det er også et enestående udvalg i Folketinget. Europaudvalgets arbejde med EU-politikken har bl.a. givet udvalget særlige arbejds- og beslutningsgange, en særlig indflydelse, en egen møderytme og særlig tung bemanning.
- Ikke desto mindre er Europaudvalget i lighed med Folketingets øvrige stående udvalg sammensat af repræsentanter for Folketingets partigrupper og kan i vid udstrækning anskues som en arena eller et forum for Folketingets partigrupper. Således optræder Europaudvalgets medlemmer først og fremmest som repræsentanter for deres egne partigrupper, når ministre søger forhandlingsmandat. Regeringspartigruppernes udvalgsmedlemmer støtter gennemgående deres partifæller på ministertabureterne, mens oppositionen og især fløjpartigrupperne er mere kritiske og aktive under de lukkede møder.
- Europaudvalgets legendariske kontrol med skiftende regerings ministre er derfor ikke så meget en kontrol udøvet af det samlede og forsamlede Europaudvalg som en partigruppebetingskontrol, hvor oppositionen og især fløjpartigrupperne er i front.
- Det hører til undtagelsen, at en minister taber et forhandlingsoplæg på Europaudvalgets gulv. Det er svært at gøre op i præcise tal, men formentlig ændres omkring 95 pct. af regeringens forhandlingsoplæg ikke under møder i Europaudvalget.
- Partigruppernes EU-ordførere er – sammen med formanden for Europaudvalget – et godt bud på, hvem der på folketingssiden er de magtfulde parlamentarikere i dansk EU-politik. EU-ordførere er hyppigt involveret i mandatafgivelsen og sidder normalt også i Europaudvalgets underudvalg, der bl.a. beskæftiger sig med udvalgets generelle forhold til regeringen og med udvalgets egne arbejds-gange.
- Europaudvalget er ikke længere helt alene om at beskæftige sig med EU-sagerne, idet fagudvalgene er gået ind i EU-sagerne. I løbet af 1990'erne har fagudvalgene i stigende grad sat EU på dagsordenen.
- Det danske medlemskab af EU har ikke blot stillet Folketingets partigrupper over for politiske udfordringer, men også over for koordinationsproblemer: Partigrupperne har til dels håndteret EU-sagerne forskelligt, men udviklingen i EU og arbejdsdelingen mellem Europaudvalget og fagudvalgene synes at have skabt koordinationsproblemer internt i partigrupperne.

- Spørgsmålet om indretningen af arbejdsdelingen mellem Europaudvalget og fagudvalgene kan derfor ikke forstås uden at se udvalgene i sammenhæng med Folketingets partigrupper.
- Selv om Europaudvalget bl.a. gennem sit arbejde med EU-politikken er et enestående udvalg i Folketinget, er det i lighed med de øvrige udvalg stærkt præget af, at udvalgsmedlemmerne først og fremmest arbejder og træffer beslutninger i udvalget som repræsentanter for deres partigrupper.

Henrik Jensen er cand.mag., cand.scient.pol., ph.d. og lektor på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet. Han har tidligere været ansat i Folketinget. Han har udgivet "Arenaer eller aktører? En analyse af Folketingets stående udvalg" (1995), "Partigrupperne i Folketinget" (2002) og er medredaktør af "Folketingets festskrift i anledning af grundlovens 150-års-jubilæum den 5. juni 1999".

Forfatteren kan kontaktes på tlf. 3532 3405 og e-mail hje@ifs.ku.dk